

Előfizetési árak:
 Egész évre ----- 12 kr.
 Félévre ----- 6 " "
 Negyedévre ----- 3 " "
 Egy hónapra ----- 1 " "
 — Egyen szám 4 kr. —

Kiadóhivatal:
 Fleits Per. Pál könyvnyomdája
 Nagybecskerek, Ur-utca 276. sz.,
 hová az előfizetések és a lap
 módosítására vonatkozó felma-
 lások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi Iroda:
 Nagy-Becskerek,
 Zápolya-utca 1-63 szám,
 hová a lap szellemi részét, illető
 minden közlemény intézendő.

Hirdetések
 a kiadóhivatalban fogadtatnak és
 azonkívül az összes hirdetői
 irodákban.

Megjelenik mindennap,
 vasár- és ünnepnapok
 kivételével.

A vita vége.

Nagybecskerek, november 30.

A költségvetési vitában elhangzottak a záróbeszéd, a szavazás megtörtént és egy nagy, tömör és zárt többség elfogadta az 1896. évi költségeloirányzatot a részleges vita alapjául. Ama képviselők záróbeszédei közül, akik egy-egy határozati javaslat benyújtása által megszereztek maguknak a zárószó jogát, egyiket sem tartja sem a képviselőház, sem a magyar közvélemény valami nagyon épületesnek. Kivételt csak Hegedűs Sándor előadó és Lukács László pénzügyminiszter záróbeszéde képez. E két beszéd kitünő benyomást keltett, sőt ami a pénzügyminiszter beszédét illeti, annak hatása szenzációs volt.

Lukács miniszter mindegyik képviselőnek felelt, aki a budgetvitában felszólt. Nagyszerű volt polémiája Horánszkyval és megsemmisítő a válasz, melyet Ugron Gábor képviselőnek adott, aki azt állította, hogy a kormány már az országot és a hazai intézményeket is árnyába adta. Erre azt válaszolta a pénzügyminiszter, hogy az ország a regálékat 130 millió forintért megváltotta a földbirtokosoktól és Angliát kivéve a kerek világon egyetlen állam sincs abban a helyzetben, hogy ily ajándékot adhasson. A regálékat tehát értékesíteni kellett és e tranzakciónál az illető törvény tárgyaláskor eleve gondoskodtak is. A kiállítás belépti díjait egy vállalkozó konzorciumnak adták bérbe és ezzel biztosított az a körülmény, hogy a kiállítás nem fog deficizzel végződni, hanem pontosan eléri az előirányzott bevételt. Sem az országot, sem intézményeit nem adták árnyába, legkevésbé pedig az államhatalmat. Ami ebben az országban kiarendálható volt, azt — úgy látszik — Ugron ur már régen kiarendálta: a kizárólagos hazafias-

ságot, melyről Ugron ur azt hiszi, hogy ő és hívei annak a kizárólagos árendásai.

Nagy államférfiúi tehetségről, szakavatottságról, tudásról és képességről tesz tanúságot a pénzügyminiszter beszédének ama része, amely Apponyi budgetbeszédével foglalkozik és itt oly nyilatkozatot tett a pénzügyminiszter, melyek alkalmasint messze Magyarország határain túl is visszhangra fognak találni. Fénypontja volt a beszédnek, a hol a miniszter Ausztriával a vámközösség megnyitására beszélt. A sokfelől támadott őrlési eljárást is alapos revízió alá veszi a kormány. Oly nyilatkozat ez, amely elveszi az ultra agráriusoktól a további támadás minden lehetőségét, minthogy az egész mezőgazdasági agitáció erre az őrlési eljárásra támaszkodik. A fogyasztási adókat rendezni kell, de csak a monarchia másik felével egyetértésben lehet azokat rendezni, ha csak a kincstárt és az ipart károsítani nem akarjuk. Főgyelmét e két érdek megóvására fogja fordítani a kormány.

A bankkérdésben messzeható fontos ságu reformokat kíván létesíteni Lukács. A banknak az állam segélyére kell lennie a valutarendezés keresztülvitelében, de erre képesé is kell azt tenni. A bank egységének veszélyeztetése nélkül, a dotálásra, a bankráta, a kamatláb megállapítására nézve oly önállóságot kell bevezetni, amely a bank vezetőségében különleg is látható.

Nyilatkozott Lukács a magyar vasiparosok meggyezéséről is, melyet semmi esetre sem lehet kártelnek nevezni. Igazolva kölcsönösségek felvételét a költségvetés aktívái közé, minthogy ezek ott mint átmeneti tételek szerepelnek, melyeket a passzívák közt fentüntetett kamatfizetések paralizálnak.

Lukács pénzügyminiszteré az érdem, hogy ő terjesztette a parlament elé az

összes eddig benyújtott költségvetések közt a legreálisabbat és legáttekinthetőbbet, amely őszintébb és világosabb, mint minden előbbi kormány törvényjavaslatai. Sem szépitést, sem művészi számcsoportosítást nem használt Lukács, tisztán csak a számokat beszélteti, egyszerűen, mesterkéletlenül, becsületesen és igazán.

A pénzügyminiszter nagyszabásu beszédének hatása alatt állt a képviselőház a szavazás alatt. Beszédét nemcsak a szabadelvű párt, hanem az ellenzék egy része is élénk meglepedéssel fogadta. Az ország és a közvélemény is megnyugvást talál abban, hogy a magyar pénzügyek vezetése ily erős, czéltudatos kezekben van.

„Borcsa“.

Nagybecskerek, november 30.

Ezt a nevet viseli vármegyénk árviz sújtotta községeinek egyike, mely a dunai vöblötben Belgrád és Zimonyval szemközti kicsagsziget mellett, a Duna folyam, Kalvista, Basova folyócskák által határolt területen fekszik, elzárva a világtól. Lakói szerbek, de jó része beszéli a magyar nyelvet, a horvátot s németet a mi természetes, mivel, hogy életét fenntarthassa, kénytelen a vidéken átjáró mindenféle néppel érintkezni. Allitóltag több mint száz éve, hogy e község települt, év-év után kivannak téve a nagy folyam áradásainak s a kis folyócskák szeszélyeinek, a melyen akkor is mikor az öreg folyam csendesen folydogál medrében, el-elpusztítják az élelmes nép véres-verejtékes munkáját azzal a piszkos vízzel, melyet ezek arról az óriási területről szednek magukba, melyet a vidéki ember „rét“-nek hív, de a mely az alföldi híres „Hortobágy“-nál jóval nagyobb és pusztább, mert ezen mértföldeken át nincs emberi hajlék, ember művű munka, nincs állat, nincs más növényzet mint az a gyér mező, mely a magasabb helyeken nő, míg a többi rész vizenyős talaj, telve zsombokkal, csak

S itt következik a mi indítványunk, hogy a millénium programjába vétessék fel, hogy a magyar nemzet ásatásokat rendez Arpád sírjának felutására, és pedig olyképp, hogy ezekben az ásatásokban részt vesznek az ország főurai, főrendei, képviselői, polgárai, szóval minden rendű és rangu hazafiak a kik az eszméért lelkesednek.

E szép tervet úgy lehetne megvalósítani, ha Budapesten bizottság alakulna, mely felhívna a hazafiakat az ásatásban való részvételre. A jelentkezőket talán társadalmi állásuk szerint turnusokba lehetne osztani s mindenki legfeljebb csak egy fél napig ássa.

Ez csak nem valami nehéz munka s ha urali népek vizáradáskor a töltésen napokon és éjszakákon át dolgoztak, egy fél napot miért ne áldoznának föl egy ilyen nagy nemzeti czél érdekében?

Fáradságuknak mily fényes jutalma lesz, ha esetleg — a mi nem lehetetlen — megtalálják Arpád sírját! Ez lenne csak a világra szóló esemény s egymaga fölerne a millénium összes eddig tervezett ünnepségeivel!

II.

III. Béla király temetése.

Árpád házi királyaink tetemei a Magyarországot ért sorscsapások viharai alatt majd mind elvesztek, elpusztultak s most alig egy pár nemzeti fejedelmünkről tudjuk, hogy hol van eltemetve. Egyike ezeknek III. Béla király, a kit feleségével, Antiochiai Annával, ki a görög császár leánya volt, 1096-ban Székesfehérvárról temettek el.

A millénium évében tehát 800 ik esztendeje lesz annak, hogy a boldog emlékü királyi párt örök nyugalomra helyezték.

III. Béla és Antiochiai Anna koporsóját 1848-ban megtalálták Székesfehérvárról s az ak-

A „TORONTÁL” TÁRSZÁJA.

Ezredéves ünnepünk.

— A „Torontál” eredeti társzaja. —

Egész Magyarország készül az ezredéves honalapítás megünneplésére. A városligetben már majdnem kész a milléniumi kiállítás foglalatja, a tömördek ház, kiállítási csarnok és pavilon, a melyből most csak a remek művek sokasága és a pezsgő élet hiányzik. Alig pitymalik a tavass, megjön ez is, mert az országos és a külföldi helyi bizottságok mindent előkészítettek, hogy e fényes csarnokok megteljenek a művészet és ipar műalkotásaival, egyáltalán mindazzal, a mit az ezredéves Magyarország felmutatni képes.

Valóban lélekemelő és tanulságos lesz együtt látni a nemzet kulturális haladásának gyümölcseit, édekes lesz a kiállított régiségek és ereklyék kapcsán elmerengeni a dicsőséges múltban, melynek emlékeit a kiállítás történeti főcsoportja tünteti fel. Szívet lelkésítő, és szemet gyönyörködtető látvány lesz a megnyitás ünnepélye a király s az egész hivatalos Magyarország jelenlétében, továbbá a történeti díszmenet, mely ezer év eseményeit idézi föl előttünk, de mindamellett is mi részünkről nem találjuk eléggé kidomborítva ez ünnepélyeknél a történeti mozzanatokat.

Mi azt hisszük, hogy épen dicsőséges nagy multunkra való tekintetből egy pár olyan pontot is bele kellene illeszteni a programba, a mely határozottan történelmi jellegű s a melyből kitünik a magyarság ősi kegyelme.

E részben a „Katholikus Egyházi Közlöny”-nek az alább következő két indítványa volna,

melyet melegen ajánlunk egy a milléniumi regnikoláris bizottság, mint az illetékes körök figyelmébe.

I.

Árpád sírjának felkutatása.

A régi történészek egybehangzó véleménye szerint a honfoglaló Arpád vezér itt pihen valahol Ó Buda határában, az elpusztult és eltemetett Alba Longa helyén, a ma is létező római fürdő forrásainak szomszédságában. Egyes krónikások szájhagyomány alapján pontosan körülírják azt a hegyfokot, melynek alján a hatalmas vezért eltemették.

Az újabb kutatók, közte Henszelmann Imre és dr. Wekerle László kétségbe vonták e krónikások állításait s abbéli véleményüknek adtak kifejezést, hogy az Arpád sírjáról szóló hagyomány csak mese s ezt a sirt megtalálni most, ezer év múltán lehetetlen.

S legújában előáll a fővárosnak egy öreg, tudós polgára, Gebauer Pál, a ki hosszú évtizedeken át folytatott buvárkodásai alapján azt állítja, hogy hitet érdemlő kútfők segítségével sikerült neki egész pontosan földerítenie, hogy Ó Budának melyik részén van eltemetve Arpád vezér.

A lelkes kutató terjedelmes memorandumban hívta fel a kormányt, a képviselőházat és a régészeti társulatot, hogy rendezzen az általa kijelölt helyen ásatást és ő jót áll érte, hogy megtalálják Arpád sírját.

Mi nem kívánjuk e helyen eldönteni, hogy vajjon az ellentétes nézetet valló tudósok közül kinek van igaza, de az a meggyőződésünk, hogy csupán nemzeti lelkiismeretünk megnyugtatására is meg kellene vizsgálnunk azt a földet, a melyet Arpád temetőjének mondanak.

Hivatalos melléklet nélkül.

órányi járásra mértföldeken barangol egy-egy éhes u. n. réti-farkas, és is ritkán, mióta a juhnyájak megfogytak.

Es a szerencsétlen község ez évben is el lett öntve az áradattól, sok ház összedőlt, egy sem volt ment attól, hogy a víz belé nem hatolt volna s össze-vissza ne rongálta volna azt. Ott van a piszkos, szennyes víz nyoma még mind a falakon, a templomon; határán nyoma sincs a mezei munkának, a falun kívül látni egy-két helyen silány kukorica szarát s tavaszi alá szánt barázdákat. A nyomor, inség, fájdalom, bánat ül a kiéhezettnek látszó, sovány, becsott képtű emberek arcán s ezek a természeti elemek által folyton, folyvást üldözött s ennek minden perczen kitett polgárok úgy ragaszkodnak talpalatnyi földjükhöz, akár a rideg keményrőghöz, a haza földjéhez, hogy kívülünk senki jobban, nem tántorítja el őket otthonuk hazájuktól a szomszéd horvát- s szerb nép édesgetése, hanem visszahuzza, vissza hívta szive s ő honába! Ide jöjjenek azok az a nagyszájú igazgató nationalistáink, a kik a jólétben kiabálnak ránk kigyót, békát; nézzék meg ezeket a sokat szenvedő véreinket, test véreiket s tanuljanak tőlük: honszerelmet. — Ez a nép, mely most a megye, ennek községei, nagy urai s egyesei s az ország filléreiből nekik juttatott részből tengeti életét, hálálkodva gondol arra a jószágos arcú férfinura, ki őket atyai gondjaiba fogadta s kit e megye kicsiny-nagya emberbaráti nagy szeretetéről fog örökké emlegetni: Rónay Jenőre, a szeretett főispánra.

HIREK.

Tájékoztató.

- December 1. A szerb egyházi dalárda estélye.
- December 4. Rendkívüli megyei közgyűlés.
- December 5. Szőnyeggyár ig. ülésé.
- Dec. 15. Torontalm. jegyzői-egylet rendk. közgy.
- December 16. Megyei tisztújítás.
- December 16. Városi közgyűlés.
- December 16. A szabadelpárt szervező értekezlete.
- Dec. 17. A szőnyeggyár rendkívüli közgyűlése.
- December 31. A „kaszinói dalárda” estélye.

A gőzfürdő naponta reggeli 6 órától nyitva van; nők később kedden és pénteken délután.
A Ganz-gyár építési irodája az Uri-utcán, a Schuwer hátsó udvarban van.

— Advent. Holnap kezdődik az örök ige megtestülésének, karácsonynak ünnepe. A templomok harangjai már jóval előbb figyelmeztetik az Ur születésére a hívőket és felhívják az ájtatos embereket, hogy méltóan készülődjenek a nagy ünnepre. Ez az előkészület négy héttől tart, mely négy hét azt a négyezer esztendő jelképezi, mely az első emberpár bűnbeesésétől kezdve a Megváltó születéséig terjedt. Megkezdődnek a hajnali misék, a sötétben felbukkan egy lámpa tétveg világossága, . . . ott ájtatos asszonyok

kori zivataros időkben Pestre hozták s egyideig a magyar nemzeti muzeumban tartogatták. Ott őrzik most is a koronát, melyet a király koporsójában találtak, kormánypánczát, arabs írással jelzett gyűrűt, s a botra tűzhető keresztet, melyet III. Béla alkalmasint akkor használt, a mikor a Szent Földön járt.

Ezek az ereklyék mind hitelesen bizonyítják, hogy a koporsóban talált tetem valóban III. Béla teteme. De azért vagy tíz év előtt e királyi csontvázkot eladták a budapesti tudomány egyetem embertani intézete igazgatójának, dr. Török Auréliának, hogy tudományos szempontból vizsgálja meg.

Azóta a tetemek szépen konzervált állapotban most is ott vannak az embertani intézet gyűjteményében, melynek tudományos érdekét és érdekességét nagyban emelik.

De ezekhez a tetemekhez a nemzeti kegyeletnek is joga van.

Második javaslatunk az, hogy a milleniumi ünnepély programjába vételessék fel III. Béla királynak és telerégének ünnepélyes elhelyezése a budavári koronázó Mátyás templom királyi sírboltjában. E szentelést a király, az udvar és az ország állami és katonai méltóságai jelenlétében a bitoros herceggel végezhetné.

Ez a terv aranyvala könyvetben megvalósítható, mivel a Mátyás templom kriptájában hatalmas vörös márvány szarkofág készült épen III. Béla király számára, a kinek emléke különben képen is meg van örökítve a Mátyás templomban, Szent László oltára fölött.

Nemzeti kötelesség az a jubileumi temetés, mely mint hivatalos kegyeleti tény csak emelne a millenium magasra jellegét.

sietnek a tempomba, a „roraté“-ra, s végre a negyedik hét végén örömteljesen csendül fel az ajkakon a „Csorda pásztorok“ . . . vidám dalja.

— Az anyakönyvi hivatalból. A nagybecskereki anyakönyvi hivatalban legújabbban a következő bejelentések történtek:

Született: Nov. 14. Bogdanov Milos (g.k.) napszamos Dragomir fia. — Nov. 28. Pillész Erzsébet (r.k.) leánya. — Nov. 29. Weiserschan József (r.k.) kertész Veronika leánya. — Nov. 30. Pollinger István (r.k.) kőműves Eva leánya.

Meghalt: Nov. 29. Penyov Illésné (r.k.) 47 éves korában tüdővészben. — Riesz János (róm. kath.) napszamos 33 éves korában tüdővészben.

— Dalestély. A nagybecskereki „Kaszinó Dalárda” tegnap esti értekezletén elhatározta, hogy tekintettel az e hó 16. án végbemenő általános megyei tisztújítás alkalmából összegyűlekező nagy számú közönségre, meg az a napokban jelzett Szyllvester estélyt megelőzőleg, a hó 15. azaz vasárnap este a tisztújítás előestéjén fog a kaszinó helyiségeiben dalestélyt rendezni, amelyre az előkészületek már nagyban folynak. E dal estélyen fog közreműködni a már a napokban említett női kar is.

— Pótvásárok Torontálvármegyében. A kereskedelemügyi miniszter Jarkovacz torontáli községnek december hó 13. án, Aracs torontáli községnek t. évi december hó 8. án megtartandó pótvásárra engedélyt adott.

— Elevenen elégett. Temesvárról írják: Tegnap délelőtt a gyarvárosban elégett egy 77 éves cigányasszony. A helyszínén megjelent orvosrendőri bizottság megállapította, hogy azon szobában, melyben az asszony ágyban feküdt, a kályha közvetlenül az ágy mellett állt, ez pedig a heves tüzelés folytán lángot fogott és a nőt még mielőtt segítséget érkezett volna, teljesen elhamvasztá. Eleinte gyilkosságra gondoltak, de a tényállás beigazolta a nő természetes halálát, a mennyiben az saját mulasztása következtében állt be. Az asszony ingóságait, valamint a nála talált 500 ft értékű takarékpénztári könyvet átadták a fiának, a ki egyik cigány zenekarnak tagja.

— Vidéki hírlapírók Budapesten. Fővárosi levelezőnk írja: A vidéki sajtó munkásai a jövő hónap elején nagy országos gyűlésre jönnek fel Budapestre, hogy itt a vidéki hírlapírók országos-egyesületét, segítő és nyugdíj-intézetét megalapítsák. A gyűlésök december 8. án lesz az Otthon írók és hírlapírók körének nagytermében s több mint háromszáz vidéki napi és hetilapszes ezen az országos ülésen képviselve. Dániel Ernő kereskedelemi miniszter ez alkalommal meghívta a vidéki hírlapírókat, hogy nézzék meg az ezredéves kiállítás előmunkálatait a már elkészült csarnokokat, hogy odahaza a személyes impressziók alapján irhassanak olvasóiknak. A kiállítás igazgatósága, mely egy napon át vendég-kül tisztelet a vidéki sajtó képviselőit kinn a kiállítás területén nagy ebédet is ad a tisztelőknek.

— A tanító ellen. Szegedről írják: Régi dolog, hogy az esti iparos tanonc-iskolák ifjúsága fegyelmelettség dolgában föltűnül a bécsi községtanácsot. Az este is volt egy ilyen épületes történet. Zagler Ede rézműves inasa Vida Béla elszökött a mesterétől, de azután visszament. A mester tegnap az iskolába küldte, ahol Vass Mátyás tanító, aki tudott a szökésről, megfeddte a fiut. A remnytelen csemete erre kifutott az iskolából, kint kést rántott elő s azt kiáltotta be a tanítóra:

— Laszurom, ha kijön.

A szives ígéret következtében rendőrt küldött a tanító, de mire az megérkezett, a fiu eltűnt. Most megint szökésbe van s a rendőrség kutatja buvhelyét.

— A jótékony pavillonja. Fővárosi levelezőnk írja: Magyarország sok ezer jótékony intézete közül épületet kap az ezredéves kiállításán. Eredetileg a közművelődés és részben a közoktatás kiállításba szánták a jótékony intézetek és egyesületek kiállítását, de ez is olyan nagyra és izorra fejlődött, hogy külön hajlékot kell számára emelni. Ebben a legközelebb elkészülő pavillonban lesz a siketnémák, vakok, gyengelelműek nevelésére és oktatására vonatkozó minden eszköz és adat, árvaházak, szertelházak, menedékházak kiállítására, a különféle közjótévközpontok kiállítására, továbbá mindazok az érdekes dolgok, amelyeket maguk a társadalom gyámoltjai készítenek, előállítanak. Az új pavillon terve a műszaki osztályban készül s rövid időn már hozzá fognak a kivitelhez.

— Iparos-inasok és segédek kiállítására. Fővárosi levelezőnk írja: Az időleges kiállítások sorában érdekes és hasznos lesz bizonyára az

iparos segédek, munkások és mások munkakiállítására, amelynek az a célja, hogy a segédeknek és inasoknak alkalmat adjon szorgalmuk és ügyességük eredményének bemutatására, s hogy tovább haladásukra a kiállítás által ösztönzést kapjanak. A kiállítás a jövő év július 15. én nyílik meg s augusztus 15. ig tart. Részt vehet benne minden magyar inas, segéd vagy munkás, akár idehaza, akár külső országban dolgozik. Mindenki csakis olyan munkát állíthat ki, a melyet lényeges részeiben maga csinált, s hogy ezt ellenőrizhessék, tartozik bejelenteni, hogy melyik műhelyben készíti a kiállítandó tárgyat. A bejelentés határideje 1896. január 31. én jár le, s a bejelentett tárgyak július 1. éig küldendők be az igazgatósághoz. A díjmentes visszaküldésről az igazgatóság gondoskodik. Térdiját csak a kiállítók nem fizetnek, s a tárgyak esetleges előadását is díjmentesen közvetíti az igazgatóság. A díjazás három féle: 1. Aranypénzbeli jutalommal kapcsolatos elismerő oklevél; 2. Ezüstpénzbeli jutalommal kapcsolatos elismerő oklevél; 3. Elismerő oklevél.

— A t. h. 6. v. javítóműhelye. Mai számunk hirdetési rovatában megtalálják t. olvasóink a torontáli h. é. vasutak igazgatóságának hirdetését a december 1. én megnyitandó javító műhelyről. A gazdaközönség és az iparvállalatok sokkal jobban vannak meggyőződve e házagpótló iparvállalat fontosságáról, semhogy azt hosszasan dicsérnünk kellene. E helyütt csak annak konstatálására szoritkozunk, hogy a t. h. é. v. javítóműhelye nem nyereszkesedésre alapított vállalat s így bizonyára sokkal jutányosabban fog dolgozni, mint más hasonló vállalatok.

— Kölesönkönyvtár. Eltetre való eszméje támadt Schenk könyvkereskedőnek, a mikor elhatározta, hogy kölesönkönyvtárt rendez be. Nem kimélt semmi áldozatot és ma már teljesen készen áll a hiteznél több kötetet kitevő könyvtár. Képviselve van ott az irodalom a legregibb időkől kezdve a legújabbig. A klasszikusokat kedvelő éppen úgy megtalálja itt olvasmányát, mint a fiatal leány, vagy a tanuló. Nagy súlyt fektetett a jelenleg legolvasottabb írók műveinek beszerzésére is. Jókai, Mikszáth, Vas Gereben, Herczeg, Bródy, Kóbor Tamás s még számos „divatos író” összes munkája készen áll és izléses bekötési táblában várja az olvasó közönséget, a mely bizonyára nem fogja elmulasztani, hogy elő ne fizesse a könyvtárra. Az előfizetés aránylag csekély, egy óra 1 ft, s ezért akár mindennap lehet kapni egy egész halom könyvet, csak győzze az illető az olvasását.

— Új löanyag. Ismét egy új löanyag került forgalomba, a minek Spiralit nevet adtak. Olyan, mint a rózsaszínű italóspapír, a melyről ang hinné az ember, hogy tölténybe helyezve, olyan erős és romboi hatása szer, mint a minőnek bizonyult. Ha ebből a papirosból egy keveset összehajtunk és azt meggyújtjuk, úgy lassan és világos lánggal ég el a nélkül, hogy legkisebb füstöt is hagyja maga után. A spiralitnak a fegyvercsőben keletkező égő gázai, ellenében a másfajta löpor-félék égő gázai: inkább égvényesek, minek az az előnye, hogy ezzel az új löporral való lövöldözés után a fegyvercsővek nem rozsdásodnak s így a cső belsője epségben marad, sőt a cső a tisztító-vesszőnek egyszeri áthúása után újból tükörnyenes. Az új löanyag, mely lövésnél nem durran nagyot és az időváltozások sincsenek rá befolyással: az eddig használatban levő összes löanyagokat — aillatlag, föltűnül a vele való bánásmód egyszerűsége is nagy előnyére van. A papirtekercsek egy leoldott részét ugyanis a tölténybe gyurjuk, melybe ezt megelőzőleg egy gyújtókapszult teszünk, erre aztán ráteszszük a kelőleg megfagyuzott golyót s ezzel a töltény készen van.

— Karácsonyi remények. Alig 14 nap választ el a magyar osztálysorsjáték nagy nyereleményhuzásától, mely f. évi december 6-14. ig ejtetik meg és melyen 21 499 nyerelemény kerül 4 332 000 korona összértékben kisorsolásra. Hogy ezen oly óriási esélyekkel bíró sorsjátékon oly egyének is játszassanak, akik egy egész sorsjegyért 40 ftot áldozni nem akarnak vagy nem képesek, a magyar osztálysorsjáték sorsjegyei igen elmes módon tizedekbe (4 ft) és huszadokba (2 ft) vannak beosztva. Elgondolható tehát hány emberről gondoskodik Fortuna istenasszony ezen huzásnál, a mennyiben a kisorsolásra kerülő közel 4 1/2 millió részben az egész sorsjegyek tulajdonosa között, részben azonban a tized és huszad sorsjegyek birtokosai között s feloszlik, úgy hogy a több mint 100 000 szerencsés nyerő azon helyzetben lesz, hogy boldog karácsonyt ülhet és szeretetét övéi iránt gazdag ajándékokkal bizonyíthatja.

Folytatás a mellékleten.

Melléklet a Torontál 1895. november 30. (276.) számához.

— **Uj személy- és podgyász díjszabás.**
A magy. kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesülés szerint a torontáli h. é. vasuton a párdány-zsombolyai vonal megnyitása napjával új személy- és podgyász-díjszabás lép életbe. Ezen díjszabás a magy. kir. államvasutak díjszabás elárutató irodájában (Budapest VI. Csengeri utca 33. sz.) 40 fillérérkapha.

S z i n h á z.

A kis alamuszi.

Szinte jól esett szívünknek, hogy tegnap valamivel több közönség volt jelen a színházban, mint rendesen, a mi nagyrészt abból magyarázható, hogy zónaelőadás volt fél helyárrakkal. A földszint egészen megtelt, úgy szintén a felső páholyok sem maradtak üresen, a többiekben itt-ott üldögélt csak valaki.

A kis alamuszi került színre másodszor ebben a szeziónban. Az előadás a jobbak közül való volt, Deák német megjelenésekor zajos tapshivarral fogadták s ő viszont gyönyörűen énekelte el dalait, a melyeket osztatlan tetszéssel fogadott úgy a földszint, mint a karzat.

Perczel Mari is elismerést érdemel ügyes játékaért.

Ugyanezt mondhatjuk Zoltán Ilonról is, aki hirtelen beugrott Mary szerepébe Dulich Mariska helyett.

A többi szereplők közül még jók voltak Deák és Balog.

—y.

Irodalom és művészet

* **Himfy szerelmei.** A Franklin Társulat kiadásában és Gyulai Pál szerkesztésében megjelenő Olcsó Könyvtár 356. és 357. kötetei irodalmunknak mintegy százados emlékei. Kisfaludy Sándornak Himfy szerelmei a század legelejétől maig épségben megőrizték az érdeklődés vonzódását, a gyöngéd érzelmek figyelmét, a költészet barátainak tisztelőit. Érzelmes lyrai költészetünk e nevezetes műve csinos kiállítású, tömött nyomású két külön kötetben kilenczedik kiadásban jelenik most meg. A kesergő szerelme, Kisfaludy Sándornak az 1807-iki második kiadáshoz irt előszavával 176 oldalra terjed. A boldog szerelem pedig 168 oldalnyi kötetet foglal el. Mindenik kötet végén betűsoros rendben mutatja a tartalom az egyes ének és dalok kezdő sorait, utbaigazítást adván Himfy közéletűvé vált dalainak könnyű feltalálásához. Egy-egy kötet ára 40 krajczár.

* **Poe Edgár költeményei.** Az Olcsó Könyvtár (szerkeszti Gyulai Pál, kiadja a Franklin Társulat) 355-ik kötete Amerika híres költőjének Poe A. Edgárnak (1809—1849) költeményeiből ad közre gyűjteményt Ferenczy Zoltán fordításában. A gyűjtemény teljesen megismertette szilaj költői lélekkel, ki a megfoghatatlanságokra törekszik és sajátos eredetisége minden művelt irodalomban helyet juttatott neki. Nálunk is sok jeles költői erőt foglalkoztatott tolmácsolása, Ferenczy Zoltán ebben a kötetben legnevezetesebb lyrai költeményeit mutatja be, külön csoportosítva a költő élete utolsó szakából, térfikorából és ifjkorából valókat. Bő bevezetéssel is elátta, mely költészetet jellemzi, végül pedig életrajzát adja, s leghíresebb költeményeinek (A holló, A csengettyűk, Ulalume, Helénhez, Lee Annácska, Annához, Leonóra, A kísértetek palotája, A győző féreg, Alomország, stb. fejtegetését. Ara 30 kr.

— **Az Uj Idők** 49. száma a következő tartalommal jelent meg: Rákosi Viktor: Barnabás története. — Czöbel Minka: Alom (költemény). — Andor József: A véres arc (elbeszélés). — Apponyi Albert gróf dolgozó szobája (kép). — Vilmos császár allegóriája (kép). — Apponyi és könyvei, irta Bródy Sándor. — Apponyi magáról. — Horváth József: A beszélő ujságról (képekkel). — Duse Eleonora (képpel). A hét szenzációja (a Takáts bünpör rajzokkal). Mindenféle. Szerkesztői üzenetek. — A Magyar Lányok 49. száma a következő tartalommal jelent meg: Tábori Róbertné Otthon (ifjúsági regény). Folyt.) Barta Irén. A testvérek. (Elbeszélés). Fanghné Gyujtó Izabella: Alom. (Elbeszélés). Folyt.) Tanulmányfej. (Kép.) Szabolcska Mihály: Erősödünk, szaporodunk. (Vers.) Gyarmathy Zsigáné: A magyar lányoknak. — Macskacsallád. (Kép.) Almási Róbert, Elefántcsont ügyek. — Arany kalászkok. Különböző. Irodalom. A kiadóhivatal (Andrássy-ut 10. szám.) kívánatra bárkinek ingyen küld mutatónyomatot.

* **E. Kovács Gyula** művészetéről és költészetéről terjedelmes tanulmány jelent meg Dr. Körösy László Korrajzok című irodalmi vállalatában. A kiváló magyar tragikus művészetének méltatása s költészetének bírálata alapos és szellemes a kor művészeti és irodalmi rajza jellemző és tanulságos. A dupla kötet ára hatvan kr., mely összeg a Korrajzok kiadóhivatalába, Budapest, Andrássy-ut 25. sz. a. küldendő. Az országosan elterjedt vállalat n eddig a következő művek jelentek meg: XIII. Leo, Ferencz József, Kossuth Lajos, Jókai Mór, Vaszary Kolos, Vadnay Károly, Beöthy Zsolt és E. Kovács Gyula. Az előfizetők féláron (9 frt helyett 5 frtért) kapnak harmincz füzetet. Megtekintésre való mutatónyomat szívesen küldenek. Őszintén ajánlhatjuk a nagybecsű vállalatot minden válogatósabb ízlésű olvasónak.

Táviratok

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése 1895. november 30-án.)

Budapest, nov. 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház a tegnapi történet benyomása miatt kezdte meg a költségvetés részletes tárgyalásának folytatását. A Házban magában ülres padsorok, de annál élénkebb élet künn a folyósón, a hol a képviselők kisebb-nagyobb csoportokban tárgyalták a tegnapi eseményeket, az ujonnan érkezöket legnagyobb kíváncsisággal kérdeve, nincse tudomásuk újabb fejlődeményekről.

Természetesen nem volt hiány a legmesszebb menő kombinációkban s így néhányan a „beavatottak” közül biztosan tudni vélték, hogy Perczel belügyminiszter lemondását Josika báró már ma ő felségéhez vitte Bécsbe.

A részletes tárgyalásnál felszólaltak Földváry, Hock János és Horváth Gyula, mindhárom röviden indokolván szavazatukat a tárgyalás alatt levő tételt nem fogadják el.

Azután a kérvények tárgyalására került a sor. Többek között a temes-begavölgyi vizszabályozási-társulat kérvényét kiadta a Ház a földmívelésügyi és pénzügyminiszternek.

Perczel belügyminiszter felelt Visontainak a sütőmunkások tárgyában. Polonyi Gézának pedig a B. Újvárosi kivándorlás tárgyában hozzá intézett interpellációra.

Ülés vége 1/2 3 órakor.

A Perczel affaire.

Budapest, novemb. 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház mai ülése alatt a Ház egyik termében tárgyalták Perczel miniszter segédei: Gajári Odön és Perczel József honvéd-ezredes Andreánszky segédeivel Szentiványi Árpáddal és Pázmándi Dénessel. A békés kiegyenlítés eddig nem sikerült s így holnap új tárgyalás lesz. Valószínűleg kardpárbajt vívnak.

A keleti kérdés.

Budapest, novemb. 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Syriából érkezett hivatalos jelentésekben nincs említés téve arról, mintha Alexandrette és Alepo környékén erőszakoskodások történtek volna. E hírek tehát minden alap nélküliek.

Városi színház.

Ma, szombaton, 1895. évi november 30. án adatik:

A z ü d v ö s k e.

Operette 3 felvonásban. Írták: A. Durru és H. Chivott. Ford. Rákosi Jenő. Zenéjét: Audran Edmond.

S z e m é l y e k:

XVII-ik Loránd fejedelem	—	Balogh István
Flametta, leánya	—	Arkosiné
Frittelini herceg	—	Lorándi T.
Rocko, bérlő	—	Veselényi A.
Pippó, birkapásztor	—	Arkosi V.
Bettina, pulykapásztor leánya (Üdvöske)	—	Deák V. Vlad G.
Karló) apródok	—	Zoltán Ilon
Marko)	—	Mikei R.
Matheo, korcsmáros	—	Szepessy G.

Előadás kezdete fél 8 órakor.

Nyilttér.*)

MEGHIVÓ.

A „nagybecskereki szőnyeggyár részvénytársaság”

III. rendkívüli közgyűlését

1895. évi december hó 17-én délután 3¹/₂ órakor a főispáni kisteremben (megyeszékház) tartja, melyre az igazgatóság a részvényeseket ezennel meghívja.

TÁRGYSOROZAT:

A részvénytőkének 70000 frtnyi elsőbbségi részvényekkel való felemelése és ezzel kapcsolatban az alapszabályok módosítása.

Rónay,

(920—1.1)

elnök.

Az alapszabályok 10. § a értelmében azon részvényesek, kik a közgyűlésen személyesen, vagy képviselőik által részt venni kívánnak, tartoznak teljesen befizetett ideiglenes részvényjegyeiket vagy részvényeiket legkésőbb folyó évi december hó 9-ig Torontálvármegye házipénztáránál vagy a Torontálmegyei takaré- és hitelbanknál igazolvány ellenében letenni.

Kérem

azon volt t. vevőimet, kiknek nálam még kiegyenlített számláik vannak, hogy azokat vagy inkasszálóm útján vagy pedig nálam (Toldy-Ferencz-utca Amerika] 8. sz. a dohánybevéltő hivatalal szemben) **mielőbb** kiegyenlítani sziveskedjenek.

Valóban őszintén sajnálnám, ha kényeszerítve volnék az évek óta fennállott kellemes összeköttetést nem békés módon, hanem per útján megszüntetni.

(939—1.1)

Kiváló tisztelettel

Spiró Károly.

*) Az e rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Hirdetések.

359. sz. ip. ül. ex. 1895.

Felhívás!

Tapasztaltatott, hogy a helybeli kereskedők és szatócsüzlet tulajdonosok az 1884. évi XVII. t. cz. rendelkezése ellenére tanonczaikat valamint az ezekre vonatkozó a tanviszony megszüntét még most sem jelentik be szabályszerűen ezen iparhatóságnál: ugyanazért felhivatnak mindazon helybeli kereskedők és szatócsüzlet tulajdonosok, kik ebbeli köteleységüknek még meg nem feleltek, hogy tanonczaikat a szerződés megkötése és a tanonczlajstromba való bevezetése végett a városi I-ső jegyzőnél, mint a tanonczlajstrom vezetésével és a tanoncz-szerződések megkötésével illetőleg elkészítésével megbízott iparhatósági közegnél f. évi december hó 15-ig anynyival is inkább jelentsék be, minthogy ellenkező esetben az illető mulasztók, a hivatkozott t. cz. 157. §-a alapján 20 frt-tól 200 frt-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntettni fognak.

Végre figyelmeztetnek még a kereskedők és szatócsüzlet tulajdonosok, hogy a tanonczakra vonatkozó tanviszony megszüntét is a városi I-ső jegyzőnél mindenkor pontosan jelentsék be.

A városi tanács mint iparhatóság.

Nagy-Becsckereken, 1895. évi november hó 26-án.

Krsztics János,
polgármester.

(935—2.1)

Tiszteletteljesen tudatom, hogy
ügyvédi irodámat
 Nagybecskereken, a fő utcában, Stagelschmidt
 Paulina urnő házában megnyitottam.

Dr. Eibeschtz Miksa,

köz- és váltó ügyvéd,
 kir. törvényszéki hites német tolmács.
 (929-5-5)

M É Z

finom pergetett akácméz, csinos üvegekben, alumínium-zárral

1 kiló tartalmu üveg 80 kr

1/2 " " " 50 kr

az üres üvegek 20 krért visszavétnak.

5 kilós bádognak postai bérmentes szétküldéssel 3 frt.

Lépes méz — kellemes csemege — kilója 1 frt.

K a p a t ó:

Kovács Sándor keresk. méhészetében
 (887-3-3) Nagy-Becskereken.

HELYISÉG-VÁLTOZTATÁS.

SCHENK H. könyvkereskedése

most

Hunyady (fő)-utca 505. sz. (gör. kel. hitközség új épületében a Grünbaum-féle üzlet mellett).
 (919-x-6)

10936. sz. 1895.

Pályázati hirdetmény.

A N.-Tószeg és K.-Tószeg községekben álló körjegyzőségben rendszeresített segédjegyzői állás megüresedvén, ezen állásra, a mely folyó évi december hó 7-én d. u. 3 órakor megtartandó választáson be fog tölteni, a pályázat ezzel hirdettetik. Ezen állással következő javadalmazás van egybekötve:

Evi fizetés 400 frt, a körjegyző részéről 100 frt biztosított mellékjövdelem és egy szobából álló ideiglenes természetbeni lakás.

Pályázni óhajtok figyelmeztetnek, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványaitak folyó évi december hó 7-ig hozzám beadják.

Zombolya, 1895. november hó 26-án.

Bielek Antal,

(931-8-8)

főszolgabíró.

Arverési hirdetmény.

Az alulírott intézet részéről ezennel közhírré tétetik, hogy mindazon zálogtárgyak, melyek 1895. évi szeptember hó végéig lejártak, az 1881. évi XIV. t.-cz. 15. §-a értelmében 1895. évi december hó 16-án délelőtt 9 órakor az alulírt intézet helyiségében nyilvános árverés alá kerülnek.

Ezen zálogtárgyak hosszabítása vagy kiváltása csak is 1895. évi december hó 15-ig eszközölhető.

Nagybecskerek, 1895. évi november hó 20-án.

I-ső nagybecskereki zalogintézet.

(987-4-1)

T ű z i f a.

Van szerencsém a t. közönségnek tudtára adni, hogy tekintettel a közlekedő őszi időnyre raktáraink teljesen felszerelve vannak és az alábbi válfajokat ajánljuk:

Fejér gyertyánfa	14	frt	—	kr.
Körisfa	13	"	—	"
Erdei bikkfa	13	"	50	"
Szilfa	12	"	50	"
Kányafa	12	"	—	"
Dorongfa	11	"	—	"
Tölgyfa	11	"	—	"

Megrendelések elfogadtatnak a Daun-féle téglagyárnál és Arpád-utca 11. sz. a.

Telefon 34. sz.

Két öl vételénél a fa díjtalanul házhoz szállítatik.

687-5187

Spuller Lipót,

a szlavoniai faipar-társaság főképviseleje.

350. sz. ip. ül. 1895.

Hirdetmény.

Az 1884. évi XVII. t.-czikkbe foglalt ipartörvény 165. és 172. §§ ai alapján és a volt földmivelés, ipar és a kereskedelmiügyi miniszteriumnak 1885. évi 52 211. számú rendelete értelmében N. Becskerek r. t. város területén lakó kereskedők és iparosok által az 1896. évre e városi tanács, mint elsőfoku iparhatóság mellé 20 és a nagybecskereki járási főszolgabíró, mint elsőfoku iparhatóság mellé külön 20 iparhatósági megbízottnak leendő megválasztására határidőül f. é. december hó 8 ik napjának delutáni 2 óraja a város-ház nagytermébe tüzetett ki, melyre a

helybeli kereskedők és iparosok ez uton meghivatnak.

Megjegyeztetik, hogy az összeállított névjegyzékekben felvett kereskedők és iparosok közül csak azok választhatók meg iparhatósági megbízottaká, kik legalább is a megállapított 15 frnyi adóminimumot fizetik és hogy az említett névjegyzékek a városi I-ső jegyzői hivatalnál betekintethetők.

A választás megtartására Matt. novich György I-ső jegyzőnk és iparhatósági biztos küldetett ki.

Nagy Becskereken, 1895. évi november hó 20-án tartott iparülésből.

Krsztics János,
 polgármester.

(936-1.1)

1895. NOVEMBER HÓ 1-től.

PLEITZ FER. PAL

NYOMTATVÁNYRAKTÁRA

Hunyady (fő)-utca 505. sz. (gör. kel. hitközség új épületében, a Grünbaum-féle üzlet mellett).

(918-x-6)

Egyetlen kiadó,
 ki az

Országos kiállításon
 a nagy díszoklevéllel
 lett megtisztelve.

RATH MÓR

BUDAPEST, HAAS PALOTA.

Egyetlen kiadó,
 ki a

Világkiállításon
 a legfelsőbb elismeréssel
 lett megtisztelve.

Az országgyűlési törvények és igazságügyre vonatkozó rendeletek leszállított áru legolcsóbb és legdiszesebb kiadásai!

Beszerezhetők kisebb részletfizetésekre is!

A fentebbi kiadó által először 1867 ben megalapított és azóta elsőrangú szakfőnök közreműködésével lelkiismeretesen szerkesztett:

1865-1895. törvények közkevelésben részesező igen diszes 8 adrét nagybetűs, vagy zsebkiadásának és tárgymutatónak leszállított ára ezentul 67 frt helyett csak 40 frt.

1867-1895. igazságügyi és igazságügyre vonatkozó rendeletek és szabályok egyetlen teljes kiadásának és az 1881-1895. években a Curia, kir. tábák, pénzügyi bíróság teljes üléseiben hozott döntvényeknek leszállított ára 38 frt helyett 20 frt.

Az 1865-1895. törvényeknek és ezen igazságügyi gyűjteménynek leszállított ára együtt rendelve 105 frt helyett csak 50 frt.

Rádásul oly pótkötettel szolgálunk, mely azon fontosabb törvényeket vagy azok egyes § ai, melyek későbbi törvények által hatályon kívül helyezetttek vagy módosítottak, pontosan ki fogja mutatni.

914-1-1

Szabott árak.

1895. őszi és téli idény.

KOVÁCS GEDEON, Nagybecskereken

ajánlja dusan felszerelt raktárát legújabb

női konfekcióban:

kabátok, capeok, gallérok, köpenyegek prémmel és anélkül,
blousok, juponok, nőruhák, muffok stb.

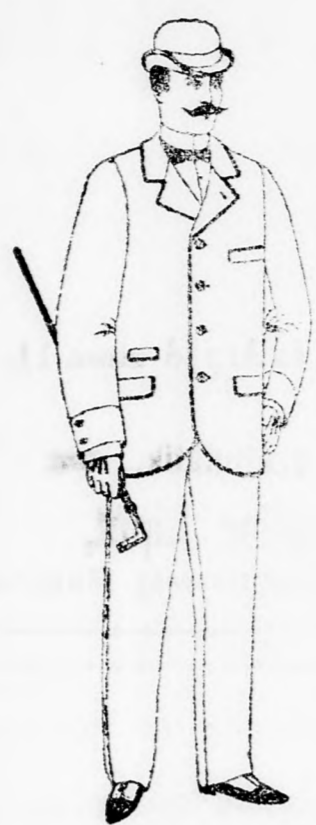
Nagy választék legjobb készítményű

urí-, fiu- és gyermekruhákban.

Különlegesség gyermek-öltönyökben.

Nagy választék bel- és külföldi gyártmányu gyapjuszövetekben
mérték szerinti rendelésekhez.

A múlt idényből fennmaradt női- és leány-konfekciók, és pedig: 50 kabát, 60
köpenyeg, blousok, gyermekruhák, ameddig a készlet tart, a beszerzési ár
egyharmadért árusítatnak el.

Szolid kiszolgálás.

Legújabb divat.

(302-r-8)

Legnagyobb választék.

Hirdetmény.

A magyar osztálysorsjáték második osztályának húzása december 6-án kezdődik és december 14-éig tart.
Vételsorsjegyek — a míg a készlet tart — és pedig:

egy egész sorsjegy 80 koronaért,
egy tized sorsjegy 8 koronaért és
egy huszad sorsjegy 4 koronaért

az ismert elárusítóknál kaphatók, a kik egyszersmind mindennemű felvilágosítással szolgálnak. Megren delésekkel kérjük ezek-
hez (nem hozzánk) fordulni.

Budapest, 1895. november 1-én.

II.

Magyar Osztálysorsjáték Igazgatósága.

Már

1895. december hó 6—14-ig

ejtetik meg a

Magyar Osztály-Sorsjáték

Nagy nyereseményhuzása,

melyben 21.499 pénznyeresemény kerül

4 MILLIÓ 332,000 korona

összértékben kisorsolásra, többek között egy 600,000 koronás jutalom, 400,000, 200,000,
100,000, 50,000 stb. stb. koronás nyereseményekkel.

A legnagyobb nyeresemény **Egy Millió** korona.
a legszerencsésebb esetben

A sorsjegyek árai: 1 egész 40 frt. 1 tized 4 frt.
1 fél = $\frac{1}{2}$ 20 frt. 1 huszad 2 frt.

(Biztonság okéért kérem a sorsjegyek küldését ajánlott levélben kérni. Az ajánlott levél portója fejében 15 kr.,
nyereseményjegyzékért 10 kr., összesen 25 kr. fizetendő.)

Ajánlja és szétküldi postautalvány ellenében vagy utánvétellel is

Heintze Károly főelárusító, Budapest,
Szervita-tér 3. szám.

Hogy a tisztelt közönség különböző számokból álló több sorsjegy birtokában nagyobb nyereseménykilátások-
hoz jusson, 5, vagy ennél több sorsjegy vásárlásánál a legkülönbözőbb számokat állítm össze tetszés szerint
egész, fél, tized és huszadokból,

Sürgönczim: Lottoheintze. Budapest.

(862-6-6)